

Byggarbetsplatsens maskinförsörjning

Bakgrund

Byggarbetsplatsens maskinförsörjning har en traditionell bakgrund. Valet av maskiner och arbetsmodeller ägnas inte alltid den uppmärksamhet och planering som vore önskvärd. Det finns mycket att spara om maskinerna kan utnyttjas effektivt, och om driftstörningar och felhantering av maskiner kan undvikas.

Syfte

Syftet har varit att studera hur valet av arbetsmetoder och maskiner går till, mäta de felkostnader som kan uppstå som en konsekvens av detta val, samt utforma kriterier som kan användas vid valet av arbetsmetoder och maskiner på byggarbetsplatsen. Studien har begränsats till de maskiner och metoder som används av byggen-treprenörer inom husbyggnad.

Genomförande

Projektet har genomförts inom FoU-Väst med bidrag från SBUF och BFR. Medverkande har varit Siab Maskin AB, Platzer Bygg Göteborg AB, Skanska Maskin AB, BESAB, Hyrmaskiner Göteborg AB och Chalmers.

Kartläggningen av maskinval gjordes genom tjugio intervjuer med byggare och sex intervjuer med maskinuthyrare i Göteborg, Karlstad, Malmö och Stockholm. Ur ett samverkansprojekt mellan Chalmers och FoU-Väst, *Kvalitetsfelkostnader på 90-talet - en studie av sju byggprojekt* (se SBUF informerar 98:16), har felkostnader avseende maskiner identifierats, sammanställts och analyserats. Därutöver har en litteraturstudie inom området maskin- och metodval på byggarbetsplatsen samt en sammanställning av de lagar och förordningar som kan påverka maskin- och metodvalet genomförts.

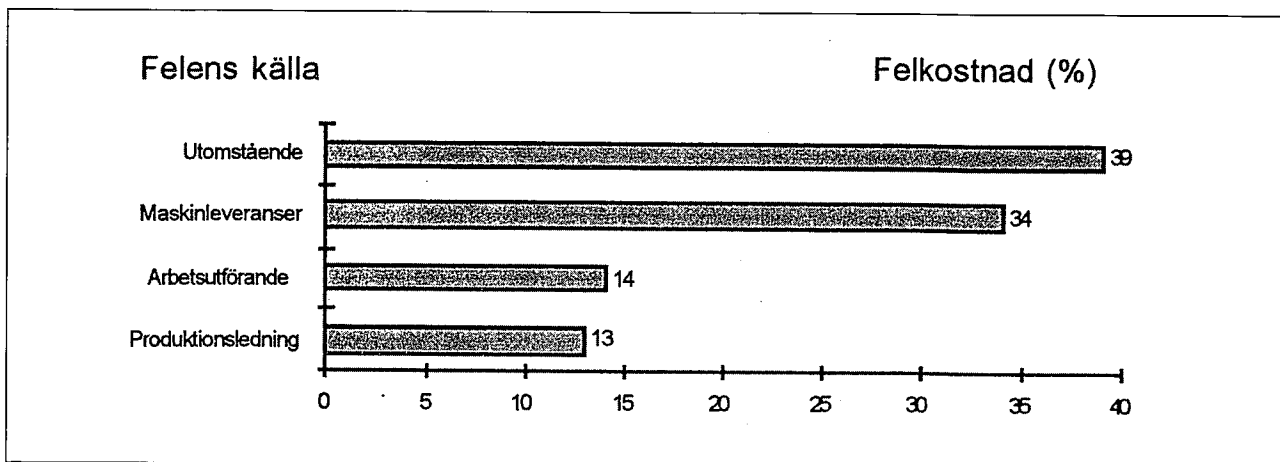
Resultat

Ur intervju svaren utläses bland annat att för de flesta tillfrågade var kostnaden för en maskin viktig men att kopplingen mellan maskinkostnad och arbetstidskostnad inte togs hänsyn till. Däremot var en god arbetsmiljö och ergonomi något som de flesta ansåg viktigt att ta hänsyn till vid maskin- och metodvalet. Synen på planering och uppföljning varierade mycket mellan arbetsplatserna. Vissa lade stor vikt vid detta medan andra inte gjorde något alls.

I analysen av felkostnader hänfördes de maskinrelaterade felen till fyra grupper, produktionsledning, utförande, maskintillverkning och maskinuthyrning, samt utomstående. Av dessa svarade gruppen utomstående för störst andel, 39 %. Analysen visade även att kostnaden för fel som kan relateras till maskin användningen på byggarbetsplatsen uppgår till ca 7,5 % av den totala felkostnaden. De vanligaste felen är att maskinerna går sönder, stjäls eller blir utsatta för skadegörelse.

Det konstateras att information och utbildning är nyckelfaktorer för att göra ett lämpligt maskin- och metodval. Dessutom sägs att:

- en fungerande kommunikation mellan inblandade aktörer kan minska problem orsakade av maskin- och metodval
- störningar bör följas upp och vidareförmedlas till projektörer, maskinförråd/uthyrare etc
- man redan på projekteringsstadiet bör inhämta information om de arbetsmetoder och maskiner som kan bli aktuella.

Maskinrelaterade felkostnader (%) fördelade efter källa.

Ytterligare information lämnas av

Sune Almqvist, Hyrmaskiner Göteborg AB, tel 031-51 34 40, eller av Pär Åhman, Byggmästareföreningen Väst, tel 031-20 04 60.

Rapporten **Byggarbetsplatsens maskinför-sörjning** (av Sune Almqvist och Anders Lindvall, 57 sid. exkl. bilagor, pris exkl. moms 200 kr) kan beställas från Byggmästareföreningen Väst, tel 031-20 04 60, fax 031-16 00 85, www.bfvast.se.